

GRÄSHOPPSÅNGAREN.

Genom de ständiga förändringar som sker i vårt landskap främst genom mänsklig verksamhet, följer också förändringar i florans och faunan.

Kunskaperna om fågelfaunan är i förhållande till andra grenar inom naturen goda, och ständigt ser vi hur vissa fåglar blir färre medan nya kommer till.

På det hela taget har jag en känsla av att artantalet ändock minskar i vår trakt, och jag vet att jag skulle glädjas mer åt att de nu häckande storspovsparen blev kvar vid Gnien, än att busvislande rosenfinkar övertog strandområdena.

Gräshoppångaren är en sådan här fågel som har invandrat till Sverige, under de sista 40 åren. Liksom de flesta andra fågelarter som besätter vårt land kommer den österifrån.

Vi skall inte tycka illa om gräshoppångaren för det, den har tagit till vara en annars outnyttjad biotopdel i landskapet. Nämligen de tidigare slätter- eller kreatursbetade våtängarna. När dessa våtängar upphör att brukas försvinner häckningsområden för bl.a tofsvipor och becksasiner, frodig älgräsvegetation slår upp och gräshoppångaren tar över marken. Får våtmarkerna fortsätta att förvildas närmar de sig snart ett totalt lövslyområde och gräshoppångaren försvinner. Just nu har vi många våtängar i Surahammars kommun som är i det stadiet som passar gräshoppångaren. I Surahammar och Ramnäs är vi sannolikt nära det maximala av gräshoppångare vi kan få. I Surahammarsområdet kan man rent av skönja en nedgång i antalet.

Den första gräshoppångaren i Sverige hördes i juni 1913 vid Roxen i Östergötland, först i början av 1930-talet uppträdde den så på flera platser i landet bl.a i Västmanland. En kvällsflanerande naturupplyst västeråsare fattade misstankar om den envisa ringklockan i ett buskage på Norr Rosenhill i Västerås, i slutet av juni 1931. Han tillkallade fågelskådare, jo då det var gräshoppångaren. Människor som bodde i området hade hört den där underliga "gräshoppan" flera kvällar tidigare alltid startande vid niotiden på kvällen.

Vid midsommartid 1954 fick Birger Andersson höra gräshoppångaren ringa från våtängen mellan Snickarbacken och Tippen i Surahammar.

Den Gräshoppångaren satt där och ringde i en månads tid, och de natur-

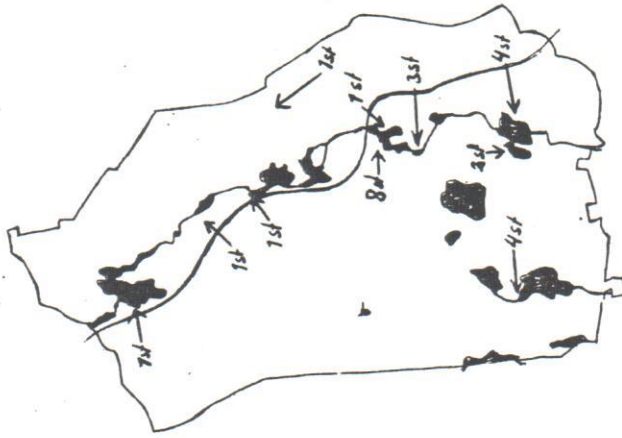
intresserade surahammarsborna vandrade många kvällar på järnvägen mot Haga och lyssnade på den underliga fågelsången. Redan året därpå fanns 2 st. gräshoppångare vid Tippen, för att nå det nuvarande antalet 4-5 ex. 1963.

Fyra år efter att den anlät till Sura dök den så upp i Ramnäs, nämligen nere på Säterängen vid Gnien. Det var Bert-Åke Ohlsson och Algot Andersson som en kväll i början på juni 1958, fick springa hem och larma de andra fågelintresserade grabbarna i kyrkbyn.

I 14 dagar var fågeln kvar nere vid Gnien. Året därpå, 1959 hittade så Harald Eriksson en sjungande Gräshoppångare vid såväl Ramnäs som Färmansbo. 1960 hördes den åter vid Gnien och har sedan dess hörts där varje år.

I Virsbo är det ännu ont om lämpliga våtängar för fågeln, men det är ändock märkligt att det dröjde ända till den 16 juni i år innan den hördes för första gången. Det var Inge Larsson, Anders Lindström och jag själv som vid Lövviksbackens utlopp i Virsbojön hörde en ensam fågel sjunga.

Under de två sista veckorna i juni i år inventerade jag tillsammans med Roger Norman, Mikael Leppälampi och Anders Lindström förekomsten av gräshoppångare i vår kommun. Varje sjungande fågel är inpräckt på kartan här ovan. Vi kom upp i en summa på 26 st. gräshoppångare i kommunen. Den tätaste förekomsten finns på Säterängen vid Gnien, där 8 st. sjungande hanar fanns. De kvällar eller nätter som luften var fuktig var det en stor naturup-

Sjungande gräshoppångare 1976

levelse att stå på Säterängen, då hördes alla de åtta samtidigt, hela luften svirrade eller ringde.

Under den mörka delen av dygnet går det också mycket bra att gå fram till den sjungande gräshoppsångaren. Jag brukar sätta mig i samma buske som honom, under den mörkaste perioden går gräshoppsångaren upp mot toppen av busken då går det bra att sitta under honom, och se honom mot den ljusare himmeln. Näbben står på vid gavel och hela fågeln darrar. Sitter man så där en meter från honom känns det som om hela marken darrar, gör man honom sällskap en längre tid känner man sig lomhörd efteråt.

Säga vad man vill, jag har hört gräshoppsångare vid många tillfällen och sammanlagt i många timmar, ändock tycker jag att sången är märkligt mystisk, dessutom komma från en så liten fågel.

De kommunbor som ännu inte haft tillfälle att lyssna på denna märkliga fågelsång tycker jag skall göra en kvällspromenad i gräshoppsångarens marker, helst efter en regnig dag.

Suraborna kan gå järnvägen mot Haga. Lisjöborna kan gå vägen från Lisjö gård ner till Sörsjöns norra vassvik. Ramnäsborna kan lyssna till honom utefter vägen mellan Småmyra och Sörby, och ni som bor i Virsbo gå en promenad på vägen mot Felingen, jag tror gräshoppsångaren kommer att sjunga för er vid Lövviksbäcken.

Han startar sin sång när klockan blivit tjuogoett och slutar då solen åter kommit upp över skogstopparna i öster.

Sören Larsson

FLÄCKSJÖN 76-04-18.

Brun kärrhök anföll gräsanddrake på grunt vatten. Anden dök varvid höken drogs med helt under vattnet. Strax därpå slet sig anden och flög upp ur vattnet.

Lennart Eriksson